

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trelori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7096 Școl.

Notificare oficială.

Pentru primirea în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan sunt a se observa următoarele:

În secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan se primesc petenți din arhidieceză, cari au implinit 14 ani, și nu au trecut peste 18 ani, și cari au absolvat cu succes 4 clase gimnaziale, reale ori civile.

Pentru primire se recere, ca petenții la cererea adresată consistorului arhidiecezan și scrisă cu mâna proprie, să acludă în original următoarele documente:

1. Estras din matricula civilă despre naștere;
2. Estras din matricula parohiei despre naștere;
3. Testimoniu școlar;
4. Atestat medical despre starea sănătății și despre întregitatea spirituală și corporală, prin care să se constate anumit, că petentele nu are nici un defect, ce l-ar face neadmisibil pentru funcțiunea de învățător.

Cererile sunt a se adresa consistorului arhidiecezan până cel mult la 14/28 August 1915.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 16 Iulie 1915.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 217/1915 M.

CONCURS.

Pentru patru burse (stipendii) vacante de câte 1000 coroane din *fundatiunea Trandafil*, și anume: trei din arhidieceza Transilvaniei și una din dieceza Caransebeșului, se publică concurs cu termin până la 7/20 August a. c.

Cererile de concurs sunt a se instrua cu următoarele documente:

- a) Extras din matricula botezaților, pe care să fie indusă adeverința parohului local, ori a protopresbiterului, că concurentul aparține și acum bisericii gr.-or. române din mitropolie.
- b) Certificat (atestat) de sărăcie dela antistia comunală, vidimat de parohul local, ori de protopresbiterul concernent, despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.
- c) Testimoniu școlastic din anul trecut școlar, cu nota generală «eminent», amăsurat dispozițiilor actului fundațional.

Concurentul are să expună în cererea sa expres, dacă mai beneficiază de vreun stipendiu ori ajutor de undeva.

Cererile sunt a se adresa și a se trimite Consistorului mitropolitan gr. or. român în Sibiu (Nagyszeben) până la termenul fixat.

Sibiu, 17/30 Iulie 1915.

Consistorul mitropolitan.

Evenimentele istorice de astăzi.

Privite în lumina sufletescă a poporului nostru.
De Iosif Gomboș, preot.

III.

Am spus, că micul stat sârbesc, bazat pe amiciția celor ce urăsc virtutea și iubesc păcatul, bazat pe amiciția celor ce doreau slăbirea statului nostru, a violat dreptul internațional și a nesocotit adevărul divin.

Noi, Românii din Ungaria, nici în trecut n'am nutrit simpatii față de acest popor. Firea și însușirile poporului sârbesc sunt contrare firei și însușirilor poporului nostru. Sârbul e răsbunător, e crudel, e lacom, nedrept, pățimaș. Și-a păstrat până azi multe din însușirile păgânilor.

Compatrioții noștri sârbi din Ungaria nu au fost capabili să alunge din sufletul nostru rezenuz ce l-am simțit totdeauna față de Sârbii din regat. Ba purtarea lor nu tocmai dreaptă și conciliantă față de noi, prin care intenționau desnaționalizarea noastră, ne-a înstrăinat într'un timp chiar și de ei.

A trebuit să luptăm veacuri chiar și contra Sârbilor din patrie, pentru a ne putea elibera biserica de sub jugul ierarhiei sârbești. A trebuit se deplângem decenii de-a rândul, ba chiar și azi să ne întristăm, aducându-ne aminte de mănăstirile noastre răpitate din partea lor, și de alte bunuri de ale noastre, bisericesti și școlare, reținute și secuestrate din partea lor.

Era chiar imposibil, ca un popor blând, pacinic, un popor dinastic, iubitor de ordine și foarte moral, ca Românul din Ungaria, să poată simpatiza cu Sârbul din Sârbia. Cu acel popor, care și-a asasinat, nu numai pe regele propriu, ci prin simbriași a ridicat arma sacrilegă și contra moștenitorului nostru de tron Francisc Ferdinand și l-a repus. Câte speranțe ne erau legate de aceasta ființă providențială, nouă mult iubită, pentru că ne era cel mai adevărat prietin și sprijinitor!

Putem greși deci când susținem, că Sârbii din regat iubesc banditismul, crima, tăciunăria, mai mult decât virtuțile?

Acestei bande de tăciunari criminali s'a alăturat și i s'a asociat Rusul, Francezul, Englezul, Italianul, Japonenezul, și încă o mulțime de seminiții barbare de pe rotogolul pământului.

Bandiții adevărați sunt guvernele acestor popoare, iar popoarele sunt instrumente în mâna bandiților adevărați.

Primul care a venit în ajutorul criminalului dela Saraievo a fost autocratul rus. Adecă cel ce n'a respectat nici când drepturile indivizilor, cel ce s'a nizuț totdeauna se sugrume pornirile spre libertate, progres, cultură și civilizație ale popoarelor sale, cel ce n'a respectat promisiunea făcută, cuvântul dat, cel ce a abuzat

de bunăvoința chiar și a statului român, căruia în schimbul jertfelor și ajutoarelor prestate în războiul dela 1877—78 contra Turcilor i-a răpit o parte din Moldova, cel ce a fost și este susținătorul celui mai despot și barbar regim dintre toate regimele din Europa.

Vastul imperiu al țarului Nicolae nu e locuit numai de Ruși, ci de o mulțime de popoare subjugate.

Despre poporul rus știm, că e religios și supus stăpânirii fără suflet. Știm, că comandantul suprem al oștirilor rusești, marele duce Nicolae Nicolaievici, își trimite soldații în foc, nu cu puterea convingătoare a entuziasmului pentru o cauză dreaptă, care la ei nu există, ci cu gloanțele mitralierelor așezate în dosul liniei de bătăe. Astfel bietul soldat rus, care nici ideile nu are pentru ce vreau stăpânitorii lui să-și sacrifice el viața, sau înaintează și pierie în focul cutropitor al armelor noastre, sau se retrage și e nimicit de gloanțele mitralierelor ruse.

O atare armată, fără ideal, fără însuflețire, nu se va putea măsura deci cu succes nici odată cu armata încălzită de ideile sfinte.

Un alt sprijinitor al păcătosului sârb e regimul Francei. Acest regim a declarat adevărul divin de neesistent, a propoveduit și lătit ateismul între Francezi, a secuestrat averile bisericești, nu a zidit în țara sa biserici pentru mărirea și lauda lui Dumnezeu, ci palate pentru infectarea moralului public și pentru a-și obicinui cetățenii cu desmerdările unei vieți frivole și păcatoase; și acest regim și în aceste momente de grea încercare pentru cetățeni a aflat de necesar să ia din mijlocul credincioșilor pe părinții lor sufletești, pe preoți, unicii capabili încă a mângăia, a șterge lacrimile de pe fețele celor ce-și deplângeau fiii, părinții, frații, sau soții lor, a luat de lângă sfintele altare pe slujitorii lor, în locul lucrurilor sfinte și sfințite le-a dat în mână arma ucigătoare, în fine, acest regim a ținut în inimile cetățenilor francezi în mod mesteșugit aprinsă ideea revanșului, focul răsbunării contra Germanilor, care foc însă acum pe Francezi îi mistuește.

Față de poporul francez, de o ginte cu noi, ar trebui se avem simpatii. Durere însă, că Francezul de azi nu e mai mult adevăratul reprezentant al ginte latine.

Poetul nostru Alexandri spune, că în ziua cea de judecată, când față în cer cu Domnul sfânt, latina gintă va fi întrebată, ce-a lucrat pe acest pământ, — ea va răspunde: ... *Pe tine te-am reprezentat!* Cum va putea însă să mărturisească un popor, ca cel francez, că el a reprezentat pe pământ pe Dumnezeu, el, care azi nici credință în Dumnezeu nu are?

La Francezi azi e virtute să te declari de ateist, e virtute să batjocorești casa lui Dumnezeu și pe slujitorii ei.

Pedeapsa lui Dumnezeu pentru cel ce a urât pe Dumnezeu și legea lui a sosit!

Francezii vor fi biruiți, vor fi înfrânți, pentru că din fatalitatea evenimentelor războiului să se renască iarăși îndreptați, reînțorși la credința în Dumnezeu, la virtute, fericire desăvârșită, ce se poate afla numai și numai în viața morală religioasă.

Din școala rătăcirilor francmazon, din care cu atâta belșug a gustat Francezul, s'a adăpat și Italianul.

Italianul deja a decăzut atât de mult, încât azi nici habar nu mai are de sfințenia cuvântului de onoare dat, de sfințenia jurământului făcut.

Italianul, cel ce timp de peste 30 de ani sub scutul alianței cu țara noastră și cu Germania a prosperat, ba și-a agonisit teritoriul în nordul Africei, azi a întors aliaților sei spatele, a ridicat arma împotriva lor. Deci și noi, în locul simpatiilor ce le-am nutrit pentru acest popor, azi numai dispreț mai putem avea pentru el.

Nu mai într'un stat ca Italia e posibil se existe decenii de-a rândul o societate de bandiți ca «Mafia», fără ca autoritățile să o poată urmări și nimici.

Lenea și păcatul a schimbat caracterul acestui popor. În Italianul de azi nu mai putem recunoaște pe descendentul vechilor și virtușilor Romani de odinioară.

Dar nici unul din acești inimi ai patriei noastre nu poate fi atât de scârbos, ca Englezul.

El e adevăratul instigător, el e autorul moral al acestei cataclisme mondiale.

Până când privitor la ceialți inimi putem susținea, că nu atât popoarele, cât guvernele lor sunt păcatoase, la Englezi nu putem face aceasta deosebire. Poporul englez a impus el însuși regimului său calea păcatoasă ce trebuie se o urmeze. Caracteristica Englezului e lacomia după bogății. Mijloacele pentru ajungerea acestui scop pot fi cât de imorale, pe Englez nu-l alterează.

Englezii au supus pe Buri numai pentru a le captura imensele bogății ale țării lor, și Indiile, Egiptul, Canada, tot numai pentru acest scop. S'au aliat contra Germaniei, fiindcă industria și comerțul german făcea deja prea mare concurență celui englez.

Libertatea engleză e o fantasmagorie. Irlandezul stă deja de veacuri încătușat sub jugul englez.

Se zice de altcum, și e mare probabilitatea, că motivul pentru care s'a ingerat Englezul în acest războiu, ar fi și imensele bogății de diamante descoperite de Germani în statul sud-vest-german african, la cari nesațiosul Englez aspirează deja.

Englezul putem zice că e o cangrenă pe corpul națiunilor din lume, cangrenă ce trebuie operată înainte de a deveni fatală pentru existența corpului întreg.

Deci cu drept cuvânt putem zice, că de vaietele și suspinele milioaneilor de copii orfani și a celor ce deplâng pe cei căzuți, de potopul de lacrimi ce varsă aceștia, în primul loc conștiința engleză va avea să răspundă,

Napoleon cel mare, împăratul Franciei, când a numit pe Englezi pirați (hoți de mare), n'a făcut altceva, decât a repetat o constatare și mai veche, făcută cu privire la Englezi de regele francez Ludovic al XIII-lea.

Cetim în memoriile lui Richelieu adecă (anree 1627 t. XXIII. p. 278) următoarea caracterizare interesantă a poporului englez:

Sub domnia regelui Ludovic XIII, Englezii fără declarație de războiu au capturat mai multe năi franceze, și la stăruința poporului, regimul englez a dispus, ca nici un supus englez se nu satisfacă îndatoririlor de plată ce le au față de supușii Franciei. Regele, spune Richelieu «a înarmat imediat 20 năi, ca pirații (hoții de mare) englezi se nu rămână nepedepsiți».

Vechile principii de drept, barbare ale Englezilor, privitoare la dreptul ginților în purtarea războiului, Englezii le țin și azi nealterate. Astfel d. ex. cel mai sărbătorit reprezentant al școlii istorice engleze, Bynkershoek, în «*Quaestiones Juris publici*» I, l. c. II. zice: că «declarația de războiu e superfluă».

Prin cele expuse voiam a constata, că inimizii țării noastre sunt totodată și inimizii moralului, sunt un fel de bandiți ai societății omenești.

Românii din Maramurăs. Cu ocasiunea tinerii ultimei congregațiuni a comitatului Maramurăs, s'au prezentat Românii din reprezentanța comitatului numit la comitele suprem, sub conducerea vicarului Titu Bud, și l'au asigurat de nou de sentimentele patriotice ale Românilor maramureșeni, cari nu stau în privința aceasta îndărăt față de ceilalți cetățeni ai patriei. Au prezentat Românii, prin conducătorul lor, și o telegramă omagială, cu rugarea, ca comitele suprem să o trimită Maiestății Sale. Acelaș lucru l'au făcut și Rutenii din Maramurăs.

Papa pentru pace. Papa dela Roma a adresat tuturor statelor implicate în războiu un călduros apel, îndemnându-le se pună odată capăt măcelului înfiorător. În apel se spune: «Cu durere ne gândim la ceice și-au pierdut soții, părinții, fiii, în acest război. De ar pune odată capăt Atotputernicul îngrozitoarei măcelării. În ziua aniversară a izbucnirii conflictului vă rog, în numele sfânt al lui Dumnezeu, pe voi, cei puși din îngrijirea dumnezească în fruntea națiunilor, ca se puneți odată capăt acestei groaznice ucideri, care de un an de zile aruncă umbră asupra onestității Europei. Voi purtați răspunderea, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru războiu și pentru pace. Renunțați la intențiunea de a vă nimici reciproc, pentru că o na-

țiune umilită lasă ca moștenire din generație în generație dorul de răzbunare. Fie binecuvântat acela, care va întinde mai întâi mâna dușmanului său... Papa apelează la toți iubitorii de pace din lume, ca să-i dea mână de ajutor întru terminarea grabnică a războiului.

Ordin preainalt

adresat armatei și marinei.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I. a adresat armatei și marinei, care operează la frontul italian, următorul ordin, dat din 29 Iulie 1915:

De săptămâni stați voi, bravii mei soldați, originari din toate părțile monarhiei, în lupte grele cu un dușman, după număr în mare preputere. Conducătorii, ca și soldații, fără deosebire de rang, oameni înaintați în etate și ostași tineri, emulează între oaltă în vitejia disprețuitoare de moarte. Pe toate culmile munților, pe teritorii stâncos și fără poteci, ca și pe mare, ați sevârșit fapte vrednice de înaltașii voștri, cari au luptat în contra aceluiaș dușman și l'au învins. Voi ați spulberat ideea nebună a acestui dușman, că el, cu respingerea trupelor noastre aruncate în luptă, va putea ușor se între în mult iubita noastră patrie. Vă așteaptă încă grea muncă; dacă însă trupe atât de distinse și de eminente își pun cele mai bune puteri în cumpănă, pătrunse de cea mai curată însuflețire: veți învinge cele mai grele probleme și veți rezolva aceste probleme spre onoarea voastră proprie și spre gloria patriei. Cu inima plină de grațitudine mă gândesc la splendidele voastre fapte războinice. Cu admirație privește patria la vitejii sei fii, cari luptă pe uscat și pe apă, și cu încredere se uită monarhia la voi, sentinele credincioase la sud vest!

Viena, 29 Iulie 1915.

Francisc Iosif m. p.

Mândrul nostru tricolor!...

Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, a adresat cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale, — ca inspectorate și direcțiuni școlare, — din eparhia sa, următoarea circulară în chestia arborării tricolorului românesc pe edificiile școlilor ortodoxe române din dieceza Caransebeșului:

Încă la finea anului trecut a emis înaltul ministeriu de interne o ordinațiune cu privire la dreptul de întrebuințare a colorilor naționale a diferitelor naționalități, cari formează lo-

cutoorii patriei, zicând între altele următoarele:

«E un simpton al vremurilor istorice însuflețirea patriotică, care unește într'un sentiment sublim întreaga cetățenime a statului. Recunoscându-se primejdia comună, au dispărut toate contrastele. Toți cetățenii statului s'au unit în simțemintele lor și în voința lor, pentru a apăra tronul și patria. Fiecare își jertfește viața și averea pe altarul patriei cu aceeași voie de jertfire, și nu prin vorbe, ci prin fapte neperitoare dă dovadă despre aceea, că el, și binele și răul, numai în patria aceasta îl poate căuta și afla.

Manifestarea esternă a caracterului lor etnic, anume prin folosirea colorilor și insigniilor istorice — continuă acel ordin — nu slăbește patriotismul. Astfel nu este motiv, ca statul să nu permită grupelor singuratică a cetățenilor săi folosirea colorilor, cari trec de espresiunea caracterului lor etnic, și pe temeiul tradițiilor și al obiceiului înrădăcinat în popor au fost introduse în uz și au fost folosite și în trecut.

Măncând dela această atitudine patriotică declar, că naționalitățile din statul ungar pot să folosească colorile lor naționale, izvorâte de fapt din tradiții istorice și obiceiurile populare, — întrucât acelea nu sânt identice cu insigniile vreunui stat străin, — în locuri publice și la ocaziuni publice, în mod neîmpedat, dacă în acelaș loc și timp colorile naționale maghiare să folosească puțin în aceeaș măsură.

Dispozițiile contrare de mai înainte se scot din vigoare».

Considerând marea dragoste, ce a arătat-o todeauna poporul nostru român față de tricolorul său național; considerând faptul, că aceste colorii, cu cari la zile mari și-a împodobit portul, își au rădăcinile în însași inima poporului român, care bate cu căldură — precum pentru tron și patrie — așa și pentru toate comorile, ce formează proprietatea individualității sale etnice: cuprinsul acestei ordinațiuni va fi cauzat desigur multă bucurie tuturor Românilor din iubita noastră patrie, mai ales, că prin aceasta să pune capăt multor neplăceri, ce s'au ivit în trecutul mai recent din pricina acestor colorii, cerând chiar și jertfe de viață.

Intemeiat pe acest drept și apropiindu-se ziua Maiestății Sale, Preainălțatului nostru Impărat și Rege, dispun:

1. Ca pe edificiile școlilor ortodoxe române din eparhie să se arboreze la ocaziuni festive — pelângă stindardul țării — și steagul național-român și îndeosebi la toate acele

ocaziuni, când este prescrisă arborearea stindardului țării.

Tricolorul român roșu-galben-albastru trebuie să fie astfel aplicat, încât colorile să cadă vertical pe ruda steagului. Ruda trebuie să aibă în vârf o cruce, conform ritului din biserică noastră.

2. Aceste steaguri sânt a se procura pe calea «*Librăriei diecezane*» de aici, care a pregătit la timpul său și stindardele țării pe seama școlilor noastre confesionale, și astfel cunoaște mărimea și forma ce se recere. Librăria a și primit ordin a procura materialul de lipsă, ca să poată satisface comandelor ce vor urma.

Mulțumitori pentru acest drept, să sperăm cu ajutorul lui Dumnezeu, că vor urma încurând și toate acelea concesiuni naționale-române și pe terenul politic, cultural și economic, pe cari le așteaptă, poporul român din patrie dela cărmuitoarii țării, și pe cari steagul tricolor numai le signalizează, ca un simbol pentru curânda lor realizare.

Caransebeș, în ziua sfântului proroc Ilie, 1915.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 6446 Școl.

CONCURS.

Cu finea anului școlar 1914/1915 au devenit vacante următoarele stipendii:

1. Fondul Moga:

Trei (3) stipendii câte de una mie (1000) coroane pentru tineri, cari studiază la universitate filosofia sau drepturile.

La conferirea stipendiului se prefer «*ceteris paribus*» competenți din neamul fondatorului.

2. Fundațiunea Francisc Iosif:

Patru (4) stipendii câte de una sută (100) coroane pentru tineri, cari studiază și sunt lipsiți de mijloace.

3. Fundațiunea Coloea:

Un (1) stipendiu de una sută (100) coroane pentru tineri cari studiază și sunt lipsiți de mijloace.

La conferirea stipendiului se prefer «*ceteris paribus*» tineri din opidul Abrud, apoi peste tot cei din munții apuseni.

4. Fundațiunea Peioviu:

Un (1) stipendiu de una sută (100) coroane pentru tineri, cari studiază.

În scopul conferirii acestor stipendii se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «*Telegraful Român*».

Cererile de concurs sunt a se trimite la Consistorul arhidiecezan cu următoarele documente în original:

1. Extras din matricula botezaților,

preoții și învățătorii împreună cu membrii primăriei comunale, cu domni doctori, cari se silesc să aline suferințele voastre trupesti și cu alți fruntași ai acestei comune, și mai ales *Societatea femeilor* de aici, în numele căreia vorbesc, de o creștinească datorință să venim aici și să cercăm, priu cântecele și colindele copiilor dela școala noastră, a vă pregăti o serbare de Crăciun, a vă îndemna să uitați pentru o clipă măcar suferințele trupesti și a vă face, dacă e cu putință, să vă simțiți «*ca acasă*».

Pe toți câți sunteți aici, oșteni cari v'ați părăsit vetrele spre a pune piepturile voastre, ca niște ziduri de apărare, la hotarele țării, să știți că noi vă privim cu dragoste și recunoștință, fără deosebire de limba ce o vorbiți, sau de legea căreia vă închinați. Pentru jertfa voastră cea mare, închinată țării și tronului, pe toți vă cinstim ca pe niște vrednici apărători ai tuturor neamurilor din această țară. Ori cari ar fi obiceiurile satelor din cari ați plecat, va rugăm de astădată să vă bucurați și să prăznuiți împreună cu noi Nașterea Mântuitorului, ca niște creștini buni, și să luați din această prăznuire indemn de mângâiere a sufletelor voastre și de întărire a credinții voastre, ca întremându-vă trupestă și sufletește, dacă veți fi chemați iarăș pe câmpiile de luptă, să puteți îndeplini cu toată vrednicia datorințele voastre de oșteni».

Celor necunosători de limbă româ-

FOIȘOARĂ.

Un capitol din Monografia Săliștei.

(1 Aug. 1914 — 1 Iulie 1915.)

(Fine.)

Ingrijirea răniților.

Nu după multă vreme sosesc și răniții. Luptele îndârjite și înverșunate înmulțesc numărul lor, încât ajung în curând și în localități mai mici. Nu sunt aduși direct de pe câmpul de luptă, ci se trimit dintr'alte orașe mai mari, mai mult ca reconvalescenți, pentru reculegere și întărire. Parte mare dintre acestia se trimit din nou, pentru a doua sau chiar a treia oară, în focul luptelor necurmăte.

Sunt bine și cu compătimire primiți din partea populațiunii. Toți se silesc, după cum se va vedea din datele generale de mai jos, să contribuie cu partea de jertfă și de muncă, unii într'un fel, alții într'altul la ușurarea suferințelor lor. Unii cu ajutoare bănești, alții cu diferite obiecte și alimente, și earăș alții cu munca brațelor, unele dintre femei își dau rând la frământ-

tatul pâinei, altele mai sărace la spălaturile albiturilor.

Școala de menaj, prin conducerea zeloasă și isteasă a d-șoarei N. Drăgits, cu ajutorul fetițelor, sub scutul societății femeilor, deasemeni se găsește în deplină muncă.

Sunt îngrijiiți și cu hrană sufletească. Părintele protopop Dr. Ioan Lupaș le împarte peste 100 cărțile, de cuprins religios din bibl. Șaguna, secretarul despărțământului Asociațiunii Dr. Dumitru Borcea le pune la îndemână mai multe exemplare din «*Mica-biblie*», — iar din biblioteca parohială li se dau spre cetire cărți potrivite priceperii lor. La sărbători mai mari o parte dintre intelectuali și fruntași ai comunei se silesc prin diferite daruri a înlocui anumite obiceiuri familiare legate de praznice mai însemnate și a împărtași și pe soldații bolnavi și răniți de ele, ca astfel să se poată simți fiecare aproape ca acasă. Astfel de danii au constat din: număroși colaci, diferite mâncări răci de carne, mai multe feluri de prăjituri, nenumărate figarete, din anumite cantități de vin, din ceai, poame etc.

Seara de Crăciun s'a petrecut în cântarea frumosoelor noastre colinde. Le escortă învățătorul Crișan cu elevii școlii. Între soldații răniți, găsindu-se și un număr de slovaci și ruteni, aceștia cântă unele din colindele lor în limba proprie. Pomul de Crăciun era bogat în podoabe și daruri,

Zecile de luminițe re'mprospătau ca nici odată cu atâta mustrare și amărăciune razele de lumină cerească, între cari s'a pogorât «*pacea și buna învoire între oameni*», sguduită astăzi din temelii și neprețuită în destul de firea semeată a omului încrezut.

Părintele protopop, Dr. Lupaș, le rostește frumoase cuvinte asupra însemnătății praznicului, pe cari le aduce într'o legătură bine încheată cu suferințele crâncenului războiu. Popoarele acestei Monarhii, — zice între altele, — au ajuns zile cu zile de a-și dovedi credința și alipirea, au ajuns zile, în cari sunt chemate să aducă cea mai mare jertfă, — jertfa vieții, — pentru apărarea hotarelor acestei țări. Ca fii credincioși, la glasul de chemare al înălțatului nostru Monarh, cu gânduri curate ați plecat toți din toate laturile țării pe câmpurile de luptă, ca să puneți stăvilă puternică dușmanilor, cari prin diferite părți au încercat să pătrundă în această țară. V'ați ținut vitejește, ne spun rănile și suferințele voastre. Ați luptat cu credință tare. Ați reținut pe vrăjmași. Ne-ați întărit nădejdea în biruință!

Adaugă: «*În sara de Crăciun tot creștinul dorește să aibă câteva clipe de liniște și seninătate în sânul familiei sale. Fiindcă de astădată sunteți departe de soțiile și copilașii, cari se vor gândi cu dor aprins la soții și părinții lor, întorși bolnavi sau răniți de pe câmpul de luptă, ne-am ținut noi*

Capitulul premergător, intitulat «*Asentările și viața religioasă*», care avea să apară în numărul trecut, a fost dificultat din partea cenzurii.

- Testimoniu școlar,
- Testimoniu despre starea averii părinților,
- Alte documente recomandatoare.

Sibiiu, din ședința consistorului arhiepiscopal, ca senat școlar, ținută la 9 Iulie 1915.

Consistorul arhiepiscopal.

Pace vouă.

Din englezește,
de Gh. Henția, preot.
(Fine.)

În dispoziția păcii ne vom apropia de acela, despre a cărui purtare avem să ne plângem. Gradul ofenzării, ce nis'au adus, să ni-l imaginăm mult mai inferior, decât calitățile bune și laudabile ale dușmanului nostru. Arată-i, că-i cunoști aceste calități și că pentru aceasta îl stimezi și aștepti; că tocmai pentru aceasta regreti a trăi cu el în oarecare neînțelegere; că, din considerare față de el, nu dorști nimic mai în război, decât a fi în raporturi bune cu el. Arată-i nevinovăția ta, dreptul tău; recunoaște franc, fără înjurjur, când poate ai întreținat ceva față de el, că ai greșit, și cu această francheță, care-l va mșca, cu această liniște nobilă, cu această stimă față de el, care trebuie să-l alipească de persoana ta, desfășurând nedreptatea lui și mărirea aceluia, însă fă-o în mod cât se poate de cruțător. — Felul purtării tale îl va desarma, îl va liniști. El poate să aștepte, ca tu să-l provoaci, să-l încerci cu reproșuri; așteptându-se la aceasta, el s'a înarmat poate, pentru a-ți răspunde cu: dinte pentru dinte. El își simțese rădăcina, și a deveni perplex și perplexitatea lui e pentru tine deja o jumătate de victorie. Folosește-te de această victorie cu o cruțare și mai mare. Și acum scuză-l față de el însuși; acum atribuie-ți fie o vină mai mare pentru neprevăderea ta și dă-i o satisfacție, pe care el n'a așteptat-o.

Intr'adevăr cele mai multe certe și multe procese ruinate, cele mai stricăcioase dușmăni, cari în fine degenerază în persecuțiile cele mai acute, — s'ar fi putut evita la început cu puține cuvinte înțelepte, cu o mică cantitate de prudență, dacă ar fi existat în inima unuia sau a altuia mai multă iubire față de Cristos. Însă această iubire lipsește; pentru aceea scânteia, ce putea fi înăbușată cu apăsarea unui deget, a devenit pârjol, care a mistuit întreg edificiul.

De comun prilejul la o ofenzare, la o receală și discordanță e o neînțelegere; căci, dacă sunt ofențat de cineva, față de care nu mă știu vinovat cu nimic, atunci neînțelegerea e fără îndoială pe partea celuiia; ori apoi dacă am ceva contra cuiva, care nu m'a ofențat personal niciodată, trebuie să mă tem, că neînțelegerea e pe partea mea. Fie ori-cum, o întâlnire personală, o clarificare reciprocă, o răvnă netendentioasă după pace și bună înțelegere, o conduită modestă, prudentă și nefațărnice, e în stare a paraliza într-o singură oră ani plini de pizmă și stricăciune. — Și dacă inimicul tău te-a ascultat (și el te va asculta, dacă nu intenționezi a pune în mod tendențios vina asupra lui) ai câștigat pe fratele tău.

În cazul rău însă, că el nu te ascultă, sau mai mult, dacă dreptul tău și al lui e

de fapt de o natură așa de contradicțioare, încât între voi doi nu se poate aștepta o împăcare, atunci mai ia pe largă tine unul sau doi, „ca prin gura alor doi sau trei martori să se întărească cuvântul“. Astfel vorbește Cristos.

De fapt poate obveni cazul, că o dispoziție suficientă sau o amărăciune a unuia sau a altuia nu permite și poate nici nu e de recomandat a se face o clarificare personală între patru ochi. În acest caz e mai bine, dacă ne adresăm unei persoane, față de care al doilea are un respect deosebit, și dacă îi așternem ei cauza, rugându-o pentru o mijlocire. Și dacă în aceea intervenire nu se atacă meritele adversarului, ci din contră, se scot la iveală cu o dreptate curată numai calitățile lui cele bune, în curând se va afla și el aplicat a face la fel. Impăcarea e deci pe jumătate înfăptuită și intervenirea devine ușoară, chiar și dacă tu nu voști a deveni prietenul credincios al dușmanului tău acum împăcat, cel puțin liniștea zilelor tale e mai asigurată contra atacurilor și poate contra răutății reale a lui.

Nu-ți închipui în mândria sau mania ta, că contrarul tău e mult prea neînsemnat, că tu nu ai avea în nici o privință să te temi de el. Nimenea nu e așa de nepunctuos, ca să nu-ți poată face mai curând ori mai târziu o pagubă, mai cu seamă, dacă are o doză suficientă de răutate în sine. — Ia, după sfatul lui Isus, încă pe unul sau doi pelangă tine, pentru ca prin ei să se restabilească pacea între tine și răuvoitorul tău. Arată contrarului tău, că personal îl stimezi, că n'ai avea nimic contra lui, dar că nu poți jertfi dreptul tău. Arată-i fără încurjur, că nu intenționezi a trăi cu el în ceartă, care-ți displace, și că pentru aceasta te supui judecării unor persoane nepartinitoare și oneste. Oamenii nu se simțesc pe departe așa de ofențati, dacă tragem la îndoială numai puterea deplină a dreptului lor, ca dacă observă, că le atribui o inimă stricată, sau o memorie slabă. Dacă ei odată sunt împăcați cu oferirea stimei ce le compete, vor întinde mâna în ori-ce timp mai bucuroși spre pace și se vor acomoda verdictului prietenilor judecători.

Fă așa, creștine, și atunci nu vei ajunge mai departe decât cere liniștea ta și a familiei tale. Preferă în cazuri dubii, — și adeseori și în astfel de cazuri, cari în interiorul tău nu par a fi dubii, — o pagubă mai neînsemnată față de o ceartă îndelungată și față de un proces dăunător. Pacea e pururea câștig pentru sănătatea ta, pentru timpul tău, pentru averea, pentru liniștea și veselie ta sufletească, pentru inocența și virtuozitatea modului tău de gândire.

Procesul cel mai norocos e totdeauna o pagubă, pe care nu e în stare a o acoperi tot câștigul. El desvătă pasiuni rele, distruge îndestularea vieții, lasă moștenire pentru zilele următoare, — și chiar pentru generații viitoare, — numai mănție și fructe venioase.

Și dacă ai încercat și extremul pentru a te împăca cu contrarul tău, și dacă nici o jertfă din partea ta nu folosește pentru a-l converti la gânduri pacifice, atunci îți ești ție dator, ești dator față de ai tăi — să-ți mențini, să-ți aperi dreptul tău, cu toate mijloacele permise de lege, față de ne-impăcabilul tău răuvoitor, sau cum se pronunță Isus cu cuvintele uzate pe timpul acela de poporul iudaic: *privește-l de păgân!* Retrage-te dela el, ocolește societatea lui, păzește-te pe toate căile de a mai veni cu el în contact.

Ferește-te de el, dar nu-l uita. Ocolește-l, însă nu numai cu persoana, ci și cu gândul. Nu vorbi nici odată despre el, sau dacă o și face, fă-o în mod cruțător și binevoitor. Eventualele tale exonerări neapreciate, sau observări amare, nu vor avea alt rezultat, decât excitarea mâniei lui. În cazul acesta tu vei fi cel vinovat, cel vrednic de pedeapsă. Imprudența ta, patima ta, merita pedepsire. Atunci tu nu ai fost creștin, și abia meriti compătimire, când ulterior vei avea să suferi nedreptate în urma răsunării lui. E permis a ură păcatele contrariilor tăi, nu e însă permis a le imita. Tu trebuie să ierți!

Odată s'a apropiat Petru de Isus și l-a întrebat: „Doamne, de câte ori trebuie să iert fratelui meu, care greșește?“. La aceasta Isus îi răspunde: „Eu nu zic ție, că până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte!“ (Mat. 28:21, 22.) Totdeauna să deosebești faptele de persoană. Acestea, și dacă te-a ofențat, să-i faci mai în grabă bine, decât rău. Tu să o tratezi cu marimie; pe când pe de altă parte te vei pune la adăpost față de ofenzele ei, și îți vei asigura drepturile tale. O răsunare personală îți e interzisă de legile dumnezeiești și omenești. Și dacă în urma răutății vreunui om va avea să sufere onoarea ta, proprietatea și libertatea ta; și dacă ori-ce încercare prietenească de a-l aduce pe acela la cale dreaptă, e fără rezultat: atunci caută-ți scutul sub legile civile, cărora ești subordonat; provoacă pe mai marii nepăcătoșii tău adversar, ca să-ți procure siguranță, liniște și dreptate. Pentru aceea a rânduit Dumnezeu superiorității, pentru aceea e dată în mâna lui puterea.

Apară-ți dreptul tău, desarmează pe adversarii tăi, dar cu o premeditare nepătimășă și cu o filantropie cruțătoare. Zic, cu o *premeditare nepătimășă*, pentru-că prea adeseori se întâmplă, că un om, care crede a posedă o cauză dreaptă, o strică cu un zel pătimăș. În zelul său el pune totul în joc pentru un lucru, care în fond nu are mare valoare, și face pași, cari ulterior îi pot aduce mai multă pagubă, decum i-ar putea face vre-odată adversarul său. Vehemența și mania neînfrănată sânt totdeauna o insanitate, care înșasi își rupe carnea de pe trup.

Eluță-ți drepturile netrifrate, hotărât și perseverent, însă cu o filantropie cruțătoare. Tu poți pofti, să rămâi neinflunțat în onoarea ta, în averea și autoritatea ta; tu poți pofti rebonificare pentru paguba suferită; tu poți pofti, să stai pe viitor asigurat contra influențelor rele, — dar mai mult nu!

Nu învînțea pe adversarul tău, când tu devii învînțătorul, mai adânc decât e de lipsă pentru susținerea liniștei tale. Fă să recunoască dușmanul tău, că tu ești numai drept, nu răsunător. Lasă totdeauna deschizătura pentru posibilitatea împăcării; nu pretinde nici odată satisfacție deplină, ci mișcă pe adversarul tău prin nobețta. A umili pe dușman valorează puțin, când avem puterea și dreptul în mână; a sili însă prin marimie pe un dușman, să recunoască superioritatea și bun tatea noastră; a-l sili prin nobețta inimii noastre într-o prefacere urii sale în multumire și admirație; a-l sili prin conduita noastră să devină pe viitor însuși prietenul, aparținătorul și apărătorul nostru: aceasta e mai mult, decât o victorie comună, e puterea înălțimeii sufletești, care se poate afla numai la adevărații înțelepți, la cei inițiați în senzul dumnezeesc al lui Isus.

Pace vouă! Cu acest sublim salut întimpinați Tu, Mântuitorule, pe aleșii Tăi. *Pace*

voști să fie între toți aderenții tăi. Noi cu mândrie ne numim următorii perceptelor Tale sfinte; ne numim aparținătorii familiei celei mari, al cărei cap este Tatăl Tău, Tatăl nostru din ceruri. Unde sunt însă faptele dumnezeiești ale vieții noastre, cari ar putea fi martorii derivațiunii noastre înalte? Răsunare cunoaște doar și animalul ofențat; să ne lășăm oare a fi țarați de simțul răsunării până în rândul animalelor?... Scanteie din dumnezeire fiind, suntem dotați cu rațiune, cu ajutorul căreia putem deosebi binele de rău, și tot în puterea noastră stă a evita răul și a adopta binele. Generositate față de adversarii cunoaște numai imitatorul celui mai dumnezeesc dintre înțelepți, consacratul lui Isus, care a propovăduit pacea în chipul cel mai dumnezeesc.

Propunerea părintelui econom C. Nazarie.

Ultim cuvânt.¹

Din tot cuprinsul reflexiunilor părintelui Dr. Ioan Stanciu la cele scrise de mine în chestia împreunăirii *Ureniei* și *Vecernia* nu s'au de lipsă a mă opri nici pe o clipă la personalitățile nefolositoare discuției, ci numai ca să nu creadă cetitorii acestui ziar, că citatul din Liturgia lui Stefanelli, ori argumentul pe care p'ar. Stanciu vrea să-l scoată din canonul 18 dela *Laodicea*, ar avea vre-o valoare și vre-o putere de dovedire, voi aminti următoarele:

1. Este știut, că „Liturgia“, publicată de *Juvenal Stefanelli* la 1886 este o carte prea modestă și cu totul neindestulitoare pentru cine dorște să se ocupe în mod științific cu vre-o întrebare liturgică și să se lămurească deplin asupra tuturor nedumeririlor, cari sporesc cu atât mai mult, cu cât cineva se năzuiește a da răspuns mai temeinic întrebării puse.

Față de citatul luat de părintele Dr. Stanciu din această „Liturgică“ a lui *Stefanelli*, pe care se bazează și afirmațiunea atât de hotărâtă a dăosului, că „*Urenia* nu se poate face la *vecernie*“, trebuie să constat, că din praxa mea de preot știu, că *Urenia* să poate face adeseori în legătură cu *vecernia* și cu litia, dupăcum se obiceiuește în cele mai multe parohii, fără ca obiceiul acesta străvechi să cuprindă ceva anticانونic sau antiliturgic în sine. Dovadă și următorul pasaj din „Liturgică“ publicată la 1906 de Dr. Marcu: „*Urenia în vechime se făcea noaptea, azi însă se face în timpul deia revărsatului zilei până la începerea sfinte Liturghii. La sărbătorile cu priveghere Urenia se face seara, împreunăndu-se cu Vecernia și Litia.*“ (Vol. II, pag. 313).

Va recunoaște și dl Dr. Stanciu, că această „*Liturgică*“ dela 1906 este cu mult mai bună, mai științifică și mai temeinică decât a lui *Juvenal Stefanelli*.

2. Că biserica n'a ținut și nu ține samă de timpurile fixate în vechime pentru slujbe, ne dovedește de ajuns praxa zilelor noastre, care se deosebește din ținut în ținut, ba chiar și dela sat la sat. Doar noi preoți știm, că d. ex. „*Liturghia înainte sfinită*“ este slujbă de seara, dupăcum se făcea în vechime și dupăcum se vede din cuprinsul

¹ Insistându-se, ca se publicăm și acest ultim cuvânt, îi facem loc, și declarăm acum de încheiată discuția, în care noi nu am fost angajați întru nimic. A fost o simplă schimbare de idei între doi bunii slujitori ai altarului, într-o chestie, în care alți factori își vor spune cuvântul autoritar, atunci, când vor afla de necesar. Ce ne bucură este faptul, că și dintr-o parte și din alta se pune greutatea tot mai mult pe necesitatea, de a se predică în bisericele noastre. *Redacțiunea.*

nească, spre a medita în zilele de prasnă, părintele protopop le dă cărți de predică în limba maghiară și nemțească. Atât spre întărirea celor amintute, cât spre a se vedea mângăierea și mulțămirea soldaților răniți, țin a alătura un act de recunoștință al lor.

«Cătră Onorabilul public din comuna Săliște! Cu «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună voie» au salutată îngerii Nașterea Mântuitorului lumii. Cu deplină încredere ne îndreptăm și noi inimile cătră Domnul și Mântuitorul lumii, care niciodată nu va părăsi pe cei ce umblă pe căile dreptății și adevărului, cu inimile pline de mulțămire ne întorcem apoi cătră onorabilul public al acestei comune Săliște, care în zilele acestea grele și pline de suferință, urmând vocii îngerești, ne-a arătat atată bunăvoință și atată dragoste în toată durată suferințelor noastre, precum și mai ales în presara sfintelor sărbători de Crăciun, prin jertfă și osteneală ni-a ușurat după putință durerile trușesti, iar prin multă bunăvoință ni-a alinat durerile sufletești. Cu nesfârșită nădejde ne îndreptăm inimile cătră Mântuitorul lumii, și cu lacrimi il rugăm, ca Acela să răsplătească acestei vrednice comune toate binefacerile sale; în rugăciunile noastre mereu ne vom aduce aminte de vrednicii Sălișteni. Vă dorim din inima tuturora: Sărbători ferice și mulți ani! În numele la toți bolnavii din

spitalul «Crucea roșie» din Săliște, ne subscrim noi: corpora Bucur Bărcuțian m. p. din comuna Felmer și Isdraiil Tara m. p. *ain comuna Reșinar*».

Date generale asupra jertfelor aduse.

Tot ce s'a dat și s'a făcut până acum, întreg materialul de jertfă și de tot soiul, dimpreună cu numele soldaților și ale marinoșilor locuitori, până și al celor ce au subscris sume mai mari sau mai mici la împrumuturile de stat, mi le-am adunat, din pricina extensiunii însă nu l-am aflat de potrivit a-l eda în mod amănunțit, ci numai în date generale. Imi voui ținea de datele, la vremea sa, când bunul Dumnezeu imi va ajuta să isprăvesc această vastă lucrare, care cere muncă de ani de zile, a o cuprinde în adnexele Monografiei.

În date generale prezintă tabloul următor:

Soldați apți pentru câmpul de luptă 290, dintre cari 178 primesc ajutor de stat; lucrători de diferite meserii 25; persoane civile în serviciul armatei 40; de rechiziție: 194 cai; 7 trăsuri; 34 căruțe; 40 părechi de hamuri. Colecta «Societății femeilor» pentru ajutorarea femeilor sărace a celor duși în războiu a dat frumoasa sumă de cor. 730.40 bani, 20 Lei, 10 lire cucuruz și articole de prăvălie în valoare de cor. 50. Acestora s'a și împărțit până acum 60 ferdele de cucuruz, 22 ferdele de grâu, în

preț de 255 cor. 60 bani. În ajunul Crăciunului «Societatea femeilor» le mai împarte 80 ferdele de cucuruz și 70 de pâni. Din partea comunei s'ajutorează cei lipsiți, în bani, cu suma de peste cor. 200. Iar «Cassa de Păstrare» pentru săracii din localitate și jur votează suma considerabilă de 3000 cor.

La înființarea spitalului «Crucea roșie» Sălișteni contribuiesc cu: 85 paturi; 48 strale de lână; 36 plapome; 7 țolici; 85 saltele de paie; 228 cearșafuri de pat; 145 perini; 170 fețe de perini; 117 ștergere; 119 cămeși; 119 ismene; 80 părechi ciopari; 160 batiste; iar din ofertele celor ce n'au contribuit cu obiecte ci cu bani s'a adunat pe seama lor suma de 1276 cor. 25 bani; iar comuna din fondul «Grădinei de altoi» contribuie 5 luni dearândul, în formă de ajutor pentru alimentarea răniților, cu suma de cor. 200, la oaltă 1000 cor. O altă colectă întreprinsă de dl prim-notar I. Chirca pe seama celor schilavi și a celor orbi, a dat rezultatul de cor. 105, dintre cari 33 cor. s'au trimis institutului «regnicolar» din Budapesta, iar 72 cor. redacției «Gazeta Transilvaniei». Tot pentru «Crucea Roșie» oficiul protopresbiteral trimite Preaveneratului Consistor colecta din Biserica-Mare, întreprinsă în cele 5 Dumineci ale «Postului-Mare», în sumă de 24 cor. și 83 bani.

Pe seama bucătăriei răniților din partea mai multor familii se fac danii în ur-

mătoarele: 1 masă; 1 stelaj; 1 ciubar; 1 trocufa; 1 tobă pentru pâne; 5 cărpe de bucătărie; 4 ștergere de vase; 1 mașină de tocat carne; 1 băcător de spumă; 5 curpătoare; 2 sucitoare; 7 linguri; 6 cuțite, dintre cari 4 pentru curățitul legumelor; 14 servete; 8 borcane cu diferite compoturi; 2 coșulețe pentru tacâmuri; 2 tave; 1 spălător; 1 lighian; 1 cană; 2 borcane de tarcan; 8 cote pentru bucătărie; 1 sită; 2 ferdele făină de cucuruz; 1 săculeț pentru linguri; 4 făși de stelaje; 10 borcane de castraveți; 12 ciubere cu varză; 3 sticle bulion; mai multe funii de ceapă și ferdele de cartofi. Din partea mai multora se dau poame: mere, pere și nuci. La sărbători mari s'au împărțit în total peste 6000 bucăți țigarete; 100 litre de vin; 3 litre rachiu. La Crăciun colaci, carne, cărnați, mai multe feluri de prăjituri, între cari și de cele locale și cu adevărat mărginașesti, așa numitele «Oscățele», pentru 80 de soldați. La «Paști» pe lângă de cele amintite, încă și 300 ouă «roșii». Afară de acestea în mai multe rânduri s'a adus din partea femeilor lapte și ouă.

Deasemeni din comunele învecinate s'au adus peste 1000 de ouă, 20 pui, mere și nuci. Din partea unor doamne li s'a dăruit: cafea, ceai, țigarete, prăjituri și lapte.

Sub conducerea «Societății femeilor» se lucrează și trimit soldaților de pe cam-

ei. Cu toate acestea noi o slujim dimineața, iar nu seara!

3. Părintele Dr. Stanciu își mai permite să modifice textul canoanelor, ca să-și poată întemeia pe ceva combaterea unei propuneri bune. Anume sf. sa spune, că în canonul 18 din Laodiceea s'ar putea ceti aceste cuvinte: „tipicul stabilit să se țină strâns”. Il rog atât pe acest confrate, cât și pe toți cetitorii acestui ziar, să-și ia ostăneala a deschide opul lui Șeguna: „Enchiridion” adevă „Carte manuală de canoane” la pag. 256, unde vor putea ceti următoarele: „Can. 18. Acelaș serviciu de rugăciuni trebuie să se facă în oara a nouătea, ca și seara vecernia”. Iar în explicarea acestui text spune Șeguna: „Se vede din canonul acesta, că se ordina pentru uniformitatea serviciilor bisericesti, cumcă acelaș serviciu are a se face în biserică la oara nouă, ca și la rugăciunile de seara”.

Așadar iată, că nici textul canonului, nici explicarea lui, nu dau nici un punct de sprijin pentru teza susținută de Dr. Stanciu. Ce mai rămâne după acestea din toate argumentele sale?

Nimic, absolut nimic.

Deci nr-mi rămâne decât să regret, că un confrate a putut să lungească de la calea discuției obiective științifice, trecând la personalități, la cari, cum am spus, nu reflectez.

Săliște, la 14 Iulie 1915.

Ioan Popa
paroh.

Desvelirea Ostașului de fier în Sibiu.

Duminecă după amiază, în 1 August 1915, s'a făcut desvelirea festivă a Ostașului de fier, înălțat în Sibiu pentru a eterniza sentimentul filantropic și dispoziția de jertfă a orașului nostru în timpul marii război actual.

Serbarea patriotică, sprijinită de timp favorabil, a decurs în mod impunător. S'a început la orele 4 cu un concert al muzicii regimentului de infanterie nr. 71. O companie de onoare a defilat în fața comandantului, a Excelenței sale Dlui Victor Nyegovan.

A urmat apoi primirea comisarului guvernului, a comiteului Fr. Walbaum, ca reprezentant al Majestății Sale Monarhului.

După cuvintele de salutare rostite de președintele comitetului organizator, și după un cor de bărbați, comisarul guvernului Walbaum a ținut vorbirea de inaugurare, și apoi s'a desvâlit statueta ostașului nostru, ucrață după planul arhitectului baronni Bedeus de dl B. Barabas în mărime mai mare decât naturală.

A mai vorbit comandantul militar, Excelența Sa dl Nyegovan, scoțând la iveală virtuțile, de care poporațunea țării noastre a dat eclatante dovezi în zilele de primejdie a acestui război.

Bateria cuielor s'a făcut în ordinea următoare:

Din încredințarea Majestății Sale a bătut primul cui comisarul Walbaum. Pentru ministrul președinte contele Ștefan Tisza, dl Lüdecke; apoi pentru generalii Herman Kövess, Hilarzer-Baltin, Artur Arz, și Const. Dobler; au urmat după aceștia membrii comitetului de onoare: Episcopul Teutsch, comandantul Nyegovan, parohul romano-catolic principele Hohenlohe, comisarul Walbaum, protopopul Dr. Ioan Stroia

pul de luptă: 157 căciuli de lână; 163 părechi pumnușei; 157 părechi de apărătoare de genunchi; 154 părechi de obiele și 151 cingătoare. În total 1256 bucăți.

Președinta filialei societății regnicolare «Crucea roșie», din Sibiu, Doamna E. de Kövess, luând în seamă și primire obiectele amintite, printr-o adresă aduce «Societății femeilor» cele «mai călduroase mulțămiri pentru preafrumosul dar».

La primul împrumut de stat Săliștenii s'abscrisu considerabilă sumă de cor. 107,200, la al II-ilea cor. 91.700.

Ținându-mi de datorință a culege mai târziu și datele câte ne va mai cere viitorul, pentru a hărăzi astfel posterității o icoană întreagă și fidelă despre toate jertfele Săliștenilor în cursul războiului mondial, încheiu cu dorința fierbinte de a se apropia cât mai curând ziua, în care să se îndeplinească și intruzeze cuvintele Sfinței Scripturi, în cari ni se spune, că popoarele învrăjbite își vor tăia «săbiile să tacă din fierul lor pluguri și din sulilele lor vor face seceri și mai mult neam peste neam nu va lua sabie și nu se vor mai război. Ci se va odihni fiecare sub vița și fiecare sub smochinul său și nu va fi cine să-i înspăimânte. Toate popoarele vor umbra, fiecare în calea sa».

Preotul Ioan Popa.

ca reprezentant al Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului și Arhiepiscopului Ioan Metianu, vicecomitele Fabritius, primarul Dörr și reprezentanții reuniunilor și corporațiilor din oraș.

Toate clădirile din Piața mare, unde se înalță monumentul, au fost bogat împodobite cu steaguri, covoare și flori. Serbarea s'a terminat pe la orele șase. Un public imens a circulat în piață și pe străzile învecinate până seara târziu.

Soldații pentru soldați.

Soldații din compania 2-a a regimentului de Infanterie ces și reg. Nro. 31 au trimis Uniunii femeilor rom. din Ungaria suma de 200 cor. pentru soldații amputați și orbi în urma războiului. La această colecție frumoasă au contribuit următorii:

Locotenent Alexandru Trica, Caransebeș 22 corpane., stegar Hans Seebäcker, Vulcan 6 cor., sublocot. Nicolae Comșulea, Răușor 5 cor., sergent major de corpuri Mathias Liebhardt, Turnișor 2 cor., sergent major Iohann Neuner, Băscut 2 cor., sergent m. Iohann Gerelt, Ruj (Rüsz) 2 cor., sergent Nicolae Dămboi, Mediaș 4 cor., sergent George Cănduleț, Oprecartișoara 2 cor., sergent A. Schneller, Budapesta 2 cor., sergent Frideric Kloos, Richisdorf 2 cor., sergent Georg Schmidt, Somartin 2 cor., sergent Iohann Schnell, Mesendorf 1 cor., sergent Teodor Herciu, Ghijasa de sus 1 cor.

Caporalii: Fridrich Gätzer, Agnita 2 cor., Michael Wegner, Holdvilag 2 cor., Andrei Greavu, Lisa 2 cor., Martin Balthes, Ruja 2 cor., Eduard Gassmann, Mediaș 1 cor., Ioan Corneiu, Colun 1 cor., Ioan Rotariu, Hozman 1 cor., Kristian Töpfer, Mesendorf 1 cor., Dénes László, Székely-Odorheiu 1 cor., Vasile Goga Crăciunel 1 cor., Géza Tih, Zarandhodoș 1 cor.

Fruntașii: Matei Făciu, Copăcel 2 cor., George Bărsan, Grid 1 cor., George David, Avrig 1 cor., Achim Tatu, Alțina 1 cor., Márton Márton, Copsa mică 1 cor., Nicolae Enciu, Țelina 1 cor., Nicolae Chiriță Poplaca 1 cor.

Câte 2 cor: Infanteriștii: Leonte Grama Perșani, Alexe Ciolan Țanțari, Iacob Stroe Cuculata, Erofite Buta Părău, Nicolae Funar Măgura, Ioan Maier Făgăraș, George Gligor Bistra, Andrei Dudaș Senereș, Emanoil Câmpian Făreul ungureșc, Ioan Popa Săliște, George Șitov Sibiu, Ioan Danciu Vinerea, Ioan Urs Noui de pădure, Ilie Sălăcianu Richisdorf, Iohann Weinisch Zeliștat, Andreas Erik Hunderbech, Florian Popa Zărand, George Cioară Cerbu.

Câte 1 cor: Infanteriștii: Iosif Păcurar, Părău, Teodor Mămoșlea Perșani, Ioan Bărsan Viștea infer., Bucur Popa Țanțari, Gorge Petrișor Tohanul nou, Simion Lazar Arpașul de sus, frunțaș. Dumitru Benția Hurez, Ioan Ganea Berivoiul mare, Nicolae Gramada Țanțari, Moise Dima Poiana Mărului, Lazăr Lazea Netot, George Burlean Hurez, Nicolae Măndrean Făgăraș, Rosalim Neamtu Comăna de sus, Nicolae Isac Holbav, Ștefan Murșan Porumbacul superior, Andrei Dindeal Noul românesc, Pavel Grecul Breaza, Pentru Oana Părău.

Nicolae Nemeș, Țapu, Ilie Preda, Ocna Sibiului, Iosif Urs, Cărpeneș, Simeon Galdea, Stremț, Nicolae Comșa Limba, Alexandru Oțean, Șomășelnic, Ioan Varga, Ormeniș, Dumitru Maftă, Chirilău, Mihă Gergey, Pipe, Ioan Tesculeș, Boiu mic, Nicolae Avram, Boziș, Andráș Mejl'ah, Nagyteremujfelu, Márton Mezői, Nagyterem, József Tekács, Nagy-erem, Nicolae Vlad, Vurpăr, Iohann Müller, Simnic, Iosif Tatu, Alțina, Ioan Rutila, Săsăuș, Franz Aggot, Avrig, Nicolae Isac, Avrig, Nicolae Stoica, Săcădat, Ioan Trestar, Rășinari, Nicolae Macarie, Mag, Michael Bortmes, Marpod, Nicolae Muntean, Felța, Michael Schuster, Zeliștat, Matei Florea, Prod, Nicolae Suciu, Sighișoara, Nicolae Crăciun, Cincul mare, Iános Sip, Besa, Ioan Heghibeli, Sighișoara, Ioan Coreodel, Mucundorf, Vasile Hora, Zoltan, Zaharie Șoneriu, Danes, Teodor Iordan, Ghijasa de sus, Pavel Badiu Ștevia.

Ioan Oprean, Ghijasa de sus, Andreas Schuster, Rotbav, Petru Solomon, Sighișoara, Iohann Klusch, Măgărei, Andreas Pilder, Apoid, Samuel Berulf, Șeica mică, Ioan Coman Hașfalău, Nicolae Zaițar, Cincșor, Vasile Baciu, Bărcut, Alexandru Braicu Vecerde, George Gligor, Vidra de jos, Teodor Oțban, Poiana Turzii, Iacob Șbanca, Ocoliușul de jos, Mklós Szász Turda, Ioan Stoica Cămpeni, Teodor Choran, Mădăraș, Dumitru Pogan, Homorog, Ioan Choran, Mădăraș, Iosif Rațiu, Pocei, Teodor Crișan, Ciomeghi, Mhai Simuț, Bucuroae, Vasile Mateiu, Șasavinta, Rosalim Adag, Orchișeg, Peter Vancez, Sănmiclașul rom. Zaharie Precup, Sănmiclașul rom., Péter Răz Berechoi, Ilie Danculesc, Sebeșel, Ilie Ciurcheș Erdiș.

Ioan Noara Pătărău 50 fileri, George M. Mihaile, Netot 50 fil. Ioan Cașa, Jacu românesc, 50 fil. Ioan Bucșa, Alțina, 50 fil.

Lazar Stoica, Șaieș. 60 fil. Ștefan Sas, Seica-mică 40 fil. Mihai Chioran, Mădăraș 50 fil. Lazar Ciolea, Ponorohăba 50 fil., Ioan Ineșoiu, Valea Sângeorgiului, 50 fil., Iacob Colcer, Bonțida 50 fil. Total 200 cor.

Uniunea femeilor române din Ungarie, constatând primirea acestei sume, admiră devotamentul bravilor ostași, asigurându-i, că vor urma dorințelor exprimate, distribuind la timpul său această sumă nenorociților ostași, cari în urma războiului au fost amputați sau au rămas fără vedere.

Brașov, 24/VII 1915.

În numele Uniunii
Maria B. Baiulescu
Pres. „Uniunii fem. rom. din
Ungaria”.

Dela Academia Română.

Concursuri pentru premii.

(Urmare)

3. Premiul Năsturel, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1918, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiul asupra limbii și stilului cronicarilor români. — (Deciz. 21 Maiu 1913).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1917.

4. Premiul Princesa Alina Știrbei se va da, în sesiunea generală din 1918, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Povestiri morale pentru copii între 10—14 ani.

Povestirile vor fi de preferință din istoria națională sau din viața socială trecută și actuală. Pot fi traduceri sau localizări până la a patra parte. — (Deciz. 27 Maiu 1913).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1917.

5. Premiul Adamachi, de 5.000 Lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1919, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Adverbul în limba română. Studiu sintactic.

Lucrarea va studia, din punct de vedere sintactic, adverbul român în dezvoltarea sa istorică, luându-se în considerare toate dialectele limbii române. De asemenea va tracta despre adverbele întrebunțate în mod conjuncțional și despre substantivele întrebunțate adverbial. — (Deciz. 27 Maiu 1914).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1918.

II. Premiile Secțiunii istorice.

6. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 20.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1916, sau în ori-care sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.

Punctele de competență ale programului sunt cele următoare:

1. Teritoriul colonizației române în țările din dreapta și din stânga Dunării de jos.

2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.

3. Migrațiunea popoarelor în țările dunărene și înrămurările reciproce dintre barbari și elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar.

4. Români și Bulgarii în timpul Imperiului bulgar și al celui romano-bulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunării.

5. Originile principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștient os al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori-ce resturi ale vechimii, utilizându-se și toponimia, limba și în genere ori-ce fantană ce ar putea contribui la lămurirea chestiunii. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1915.

7. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 6.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1916, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Istoria breslelor în Principatele Române. — (Deciz. 18 Maiu 1911).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1915.

8. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1916,

cele mai bune lucrări scrise în limba română despre: Relațiile noastre cu Turcia dela Chiuciu-Cainargi până la proclamarea independenței. — (Deciz. 18 Maiu 1911).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1915.

9. Premiul Năsturel, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1916, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Administrația austriacă în Oltenia, Banat și Transilvania până la pacea de Belgrad. — (Deciz. 18 Maiu 1911).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1915.

10. Premiul Adamachi, de 5.000 Lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Valurile (troiane), drumurile și cetățile romane din toate țările locuite de Români.

Autorul va alcătui un repertoriu sumar, dar complet și metodic, al tuturor valurilor, drumurilor și cetăților romane, ale căror urme, singurele ce ne au mai rămas dela Romani, se mai cunosc până astăzi la noi. În acest scop, pe lângă lucrările speciale de arheologie și epigrafie, se va ținea seamă de relațiunile cronicarilor români și străni și de notele călătorilor străini, cari le-au descris sau semnalat, precum și de vechile noastre hotărnicii de moșii, în cari de multe ori valurile, drumurile și cetățile se întâmpină ca semne de hotar. Pentru fiecare se va culege cu multă atențiune ori-ce tradiție sau poveste ce se leagă de ele; iar la sfârșitul lucrării se va întocmi o hartă istorică cu toată preciziunea cunoscută, spre a fi la îndemână ori-cui, mai ales în vederea conservării și ocrotirii lor de către autoritățile publice. — (Deciz. 23 Maiu 1912).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1916.

11. Premiul Neuschotz, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1917, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria costumului la Români până la 1821.

Cercetarea se va mărgini la istoria îmbrăcăminte și obiectelor de găteala, cari au putut fi aduse de obicei și din alte țeri; iar din industria casnică națională se vor arăta numai produsele ei în legătură cu portul nostru în trecut. Aceste produse ar fi: țesăturile, ațesăturile și cusăturile pe diferite pânze: de mătase, in, bumbac etc., apoi împletiturile și găteala părului.

Autorul se va ocupa și de costumele Voevozilor, Domnițelor, boierilor și jupânților noastre, cercetând foile de zestre, parte publicate, parte inedite, din colecția de documente a Academiei, sau din alte părți. Va studia de asemenea picturile murale de pe la biserică și va căuta să lămurească înțelesul cuvintelor vechi, ca: socman, cumănac, râteze, brău mocadin și altele, ce se găsesc, fie în cărți, fie în vechile noastre documente.

Lucrarea va avea și gravuri alese. — (Deciz. 26 Maiu 1912).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1916.

12. Premiul San-Marin, de 2.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1918, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Categoriile economice și dezvoltarea lor în istoria comerțului român. — (Deciz. 30 Maiu 1915).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1917.

13. Premiul Năsturel, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1919, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Bibliografia istoriei Românilor. — (Deciz. 19 Maiu 1914).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1918.

14. Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1920, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Mișcarea revoluționară din 1821 în Principatele Române. — (Deciz. 30 Maiu 1915).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1919.

15. Premiul Adamachi, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1920, celei mai bune lucrări cuprinzând:

Ediția românească a Memoriilor Regelui Carol, cu adnotările istorice și o prefață cuprinzând în linii generale istoria Domniei Sale. — (Deciz. 30 Maiu 1915).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1919.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Anul școlar ce vine. Ministrul de culte și instrucție publică a dat o circulară, în care înștiințează școlile secundare, că noul an școlar se va începe pretutindeni în localitățile provizorii de până acum, cu materiale didactice câte sânt la îndemână și cu luarea în considerare a numărului maximal de ore, conform dispozițiilor publicate pentru anul școlar trecut.

Accident aviatic. Din București se vestește moartea sublocotenentului *Berceanu*, care ureat pe un biplan *Farman* a fost răsturnat de vânt. Nefericitul ofițer nu era legat de aparat, astfel a căzut din biplan dela o considerabilă înălțime și a rămas mort pe loc. Inmormântarea i s'a făcut din partea armatei cu onorurile cuvenite.

Casuri de moarte. A decedat în Viena, Duminecă sara, la orele 10, mama general-colonelului *Conrad de Hötendorf*, șeful statului maior austro-ungar, *Barbara Conrad de Hötendorf*, văduvă de colonel, în etate de 90 ani. *Emil Ziegler*, general de cavalerie, comandant de corp, a murit, după o boală de șapte zile. S'a constatat, că boala sa a fost *holeră asiatică*.

Revista lui Gorki. Marele romantier al Rusiei, Maxim Gorki, va publica la Petrograd o revistă lunară. Primul număr va apărea în Octombrie 1915. Șeful publicațiunii va fi însuși Gorki.

Nuntă de argint. În 31 Iulie s'au împlinit 25 ani de la căsătoria arhiducelui *Francisc Salvator* cu arhducesa *Maria Valeria*, fiica domnitorului nostru. Din acest prilej primarul Vienei *Weisskirchner* a adresat înălților jubilanți o scrisoare omagială în numele cetățenilor din capitală.

Distincțiile și urmașii celor decorați. S'au ivit cazuri, când distincțiile acordate de monarh vitejilor căzuți în război n'au fost date în mâna urmașilor lor. În urma unei dispoziții nouă, s'au luat măsuri, ca distincțiile (crucea pentru merite militare toate trei clasele, medalia de argint și de bronz pentru merite militare, medalie pentru vitejie) să fie date moștenitorilor chiar și în cazul când militarul distins a murit înainte de a i se putea înmâna distincția.

Apel. Asociația romano-catolică regnicolară se adresează prin un apel către poporul intrig din Ungaria, și-l roagă să serbeze ziua de 20 August n. 1915 a Sfântului Ștefan. În ziua aceasta se vor face mari procesiuni în capitală. Asociația regnicolară stă cu plăcere la dispoziția acelor, cari voiesc cu acest prilej să călătorească la Budapesta.

Coroane neperitoare. La fondul „Asiului-orfelinat” al Reuniunii române de înmormântare din Sibiu, pentru adăpostirea orfanilor și a bătrânilor noștri scăpați, economul *Lasăr Blăjan* dăruiește întru vecinica odihnă a mamei sale *Rachila* 10 cor., și tot 10 cor. dăruiește *Maria Gaboș* în amintirea mamei sale *Maria Cler n. Taban*. Pentru prinos aduce calde mulțumiri, în numele Reuniunii, prezidentul ei: *Victor Tordășianu*.

Hindenburg în monument de lemn. În 28 August 1915, când se împlineste anul dela lupta lui Hindenburg la Tannenberg, se va ridica pe una din piețele Berlinului un monument de lemn în memoria eroului. Monumentul va avea o înălțime de douăsprezece metri, și este analog cu Ostașul de fier al Sibiului și al altor orașe: va da ocazie publicului să contribuie prin baterea cuțelilor în scopurile filantropice ale războiului.

Ingrijorare întemeiată. Mai multe familii engleze, care se stabiliseră la Firenze și în alte orașe italiene, s'au mutat în Elveția. Fiind totrebat, de ce părăsesc Italia, au răspuns, că dacă războiul se va sfârși rău pentru Italia au să izbucnească negreșit mari turburări în țară. Atunci englezii de sigur vor fi făcuți responsabili de nenorocirea îndurată. De aceea familiile numite nu s'au mai simțit în siguranță între italieni.

Ucișagă achitat. Inginerul francez *Barbier* și-a ucis sotia originară din Germania, pentru motivul că dansa cu tot războiul de acum, avea totuși simpatii pentru țara sa germană. Ucișagul, care este mobilizat, a fost judecat de tribunalul militar francez. Judecătorii, în unanimitate, l-au declarat nevinovat.

Strămtorați în Libia. După ziare parisene, situația italienilor în Libia este din zi în zi mai primejdită. În fața cetății Tripolis s'au concentrat 24 mii de arabi.

Prețurile maxime pentru păstăioase. Guvernul nostru a statorit prețurile maxime pentru păstăioase pe întreg teritoriul țării, și anume: fasolea cu 40 coroane, mazărea cu 50 cor., și linteia cu 50 cor., la 100 chilograme.

Războiul și pierderile. Ziarul *La Depeche* din Lyon a publicat scrisoarea unui înalt funcționar al Crucii Roșii, care arată că francezii au pierdut până în 1 Mai p. c. 732.000 de soldați. Numitul ziar a fosi sistat, pentru știrea acesta a pierderilor uriașe, pe timp de 14 zile din partea procurorului din Lyon. — Gazete elvețiene sânt informate, că pierderile italiene, în primele două luni de campanie, fac 180.000 de ostași răniți, morți și dispăruți.

Schimb de internați. Săptămâna trecută a sosit din Sârbia primul trar sport de supuși austro-ungari internați acolo. Cu totul erau 201 persoane, în stare destul de jalnică. Din Ungaria au plecat acasă cam 900 de sârbi, dar în situație mai puțin deplorabilă. Schimbul se face pe la Turnu-roșu.

Anul războiului la gimnaziul de stat al Sibiului. La acest gimnaziu au fost înscriși în anul școlar 1914—1915 cu totul 430, școlari din aceștia au făcut examen la sfârșitul anului 405, cu 20 mai puțini decât în anul școlar precedent. După naționalitate au fost: 222 români, 168 maghiari și evrei, 15 germani. Anul nou școlar se începe la 1 Septembrie.

Pierderea drepturilor de cetățean. În camera franceză s'a început desbaterea asupra proiectului de lege împotriva alcoolismului. S'a votat un paragraf, prin care cetățeanul francez, pedepsit mai de multe ori pentru beție, are să fie despoiat de drepturile sale politice.

Electricitatea și războiul. Inventatorul neîntrecut *Edison* este de părere, că electricitatea nu e de ajuns exploatată în scopurile războiului. A declarat unui raportor, că el, Edison, care a muncit pentru a face viața omenescă de pretutindeni cât mai comodă, acum în urma însărcinării guvernului american are să lucreze pentru distrugerea vieții omenesci: prin noua sa invenție, cu ajutorul puterii electrice, va arunca în aer magazinele de praf de pușcă dela distanțe mari. Edison crede, că pe viitor are să se schimbe cu deosebire feiul construcțiunii vaselor de război.

Demonstrații în Italia. În Roma, Neapole, Genova, Firenze, Bologna, Turin, Milano și în alte orașe italiene curg demonstrații pentru pace și în contra războiului. Manifestările poporului iau caracter tot mai revoluționar. Prăvăliile se țin închise, de oarece sânt expuse la jeful cetelor flămânde. Palate e membrilor familiei regale, locuințele particulare ale miniștrilor și clădirile ambasadurilor triplei înțelegeri sânt în permanentă păzire de soldați și polițiști. În fața ambasadei engleze s'a întâmplat o ciocnire sângeroasă între demonstrații și militari. Mulțimea voia să arunce cu pietri asupra lui *Sir Rennel Rodd*, căci lui i se atribuie participarea Italiei la război. *Sonnino* și *Salandra* nu îndrăznesc să iasă în stradă, decât cu escortă militară. Dimpotrivă, casa lui *Golitti* nu mai este păzită de poliție.

Dela bai. Ni se scrie, că în vila *Cosma* din Călimănești-Căciulata se află următorii oaspeți: Dna și dl Alessiu, avocat Brăila. Dna și dl G. Alexian, magistrat, București. Dna *Elvira Baicoianu*, București. Dl *I. Bălăceanu*, rentier, București. Dna și dl *Aurel Beleş*, inginer, București. Dl *Romald Bulfinsky*, artist dramatic cu mama și 2 copii, București. Dna *Maria Ciucurese*, artistă dramatică, București. Dl *Dr. Drăgănescu*, avocat, București. Dna și dl *Drăgoescu*, cu fiul, Craiova. Dl *G. L. Dumitriu*, consilier la curtea de apel, Constanța. Dra *M. Ețivier*, București. Principele și principesa *Al. Gh. ka*, București. Dl *Paul Iovescu*, Sibiu. Dl *Dr. Virgil Madgearu*, București. Dl inginer *Matteescu*, Constanța. Dl *Gogu Negulescu*, senator, cu fiul, Ploiești. Dna și dl *Paul Negulescu*, profesor universitar, cu fiul, București. Dl *Dimitrie Nenitescu*, fost ministru, București. Dna și dl *Paciurea*, București. Dl *Dr. Preșbeanu*, medic, București. Dl *Scarlat Popescu*, procuror general la Curtea de Casație, București. Dna *Ana Dr. Radovici*, cu fiica, București. Dra *Nelly Santa*, artistă dramatică, cu mama, București. Dna și dl *Stefan H. Stefan*, deputat, Galați. Dl *C. Stere*, profesor universitar, Iași. Dna și dl *V. Tordășianu* cu fiica *Miorica*, Sibiu, și alții și alții.

Bioscopul Apollo. Mercuri și Joi în 4 și 5 August n. 1915. Se va reprezenta: Cu concursul lui *W. Psylander*: Testamentul, dramă senzațională „Nordiek” în 3 acte. Aceasta întrece: *Maria*. poveste de amor din viața soldaților, în 3 acte. Afară de aceasta un program de întregire.

Războiul.

Încă Vineri după amiază venise știrea, că trupele noastre, cari operează în contra Rușilor, au intrat în *Lublin*, capitala bine întărită a guvernamentului cu acelaș nume din Polonia rusească. Eri, Marți, a venit apoi știrea, că trupele noastre au intrat și în *Cholm*, un punct foarte însemnat, unde se încrucișează mulțime de trenuri, iar Germanii au ocupat orașul *Mitau*. Cad deci rând pe rând orașele însemnate și fortărețele bine întărite ale Rușilor în mâinile armatelor aliate, germane și austro-ungare, pe cari nu le mai poate împedeca acum slăbitul colos dela nord în înaintarea lor și în eluptarea învingerii finale. O telegramă din Petrograd apoi ne spune, că ministrul rusesc de război a declarat în дума, a cărei sesiune de război a fost deschisă Duminecă, cumcă *abandonarea Varșoviei e posibilă*. Va cădea deci în curând și falnica *Varșovie*, cu puternicile ei întărituri.

Învingeri deci după învingeri, pe întregul front dela răsărit, și învingeri raportate în mare parte de soldații români din Ardeal, lăudați și admirați de conducătorii lor. Astfel se telegrafează, că pela *Ivangorod*, o fortăreață puternică rusească, regimentele ardeleni au luat dela dușman după o laltă opt rânduri de întărituri betonate, toate în asalturi date cu bajoneta. Patru din aceste întărituri au fost cucerite de regimentul de infanterie numărul 50, compus în cea mai mare parte din Români. Cercul în jurul fortăreței *Ivangorod* e acum foarte mic și în curând ne va sosi vestea, că bravele noastre trupe și au făcut intrarea și în *Ivangorod*. Cu ocaziunea asalturilor amintite, ai noștri au capturat 29 de tunuri și 11 mitraliere. În captivitate au ajuns la noi 15 ofițeri și 2300 soldați rusești. Multă muniție a ajuns în mâinile trupelor noastre. Raportul oficial despre aceste frumoase lupte, date Luni, în ziua sfântului proroc *Ilie*, se termină astfel: » *Probatele trupe ardeleni pot număra ziua aceasta între cele mai frumoase și mai onorifice zile ale istoriei lor*... Suntem mândri de faptele vitejilor noștri flăcăi!

Notăm, că din Polonia rusească numai trei guvernamente se mai află în mâinile Rușilor, celelalte sunt toate cucerite de trupele aliate. Iar dacă cade *Varșovia*, rămân numai două la Ruși, pentru a fi luate însă în curând și acestea dela ei.

La frontul italian au fost lupte mai mărunte, atacuri din partea dușmanului, respinse însă toate cu mari pierderi pentru Italiani. Situația e deci aci tot cea veche. Trupele noastre stau neclintite la posturile lor, în pozițiile de apărare, iar Italianii nu au la activul lor nici un succes. În schimb au pierdut, r cunoscute și de ei, în morți, răniți, și incapabili de luptă, cari se urcă la 180.000. Cam a șasa parte din armata lor e scoasă din linia de bătae.

La frontul dela apus Nemții au luat în asalt cu bajoneta mai multe tranșee dela Francezi, iar pe alte locuri au respins atacurile acestora. În Caucaz Rușii sunt mereu bătuți de Turci, iar la Dardanele nu fac nici un sporiu trupele franceze-engleze, căci atacurile acestora sunt mereu respinse de Turci cu pierderi enorme pentru ceice atacă.

Știrile primite astăzi ne spun, că după declarații făcute de un amba-

sador rusesc, trupele rusești se vor retrage din Polonia rusească, din lipsă de munițiune, și își vor face o nouă linie de apărare la râul Bug.

Note și impresii.

Censură cu profit. Cu greu se va găsi un popor, care să întrecă pe englezi în măiestria de a stoarce cât mai mulți bani chiar și din o mare nenorocire a omenimii întregi.

Anglia poartă astăzi o corespondență uriașă cu statele neutrale, ear censorii au să citească toate epistolele și corespondențele. De sine înțeles, că în urma aglomerării scrisorilor la poșta, expedarea lor se face cu întârziere.

De aceea direcția poștelor engleze vestește acum, că a introdus instituția *censurii expres*. Și adevă publicul are să lipească pe scrisoare, afară de marca obișnuită, o altă marcă de 3 șilingi (patru coroane!), și pentru taxa asta modestă (?) scrisoarea se censurează fără întârziere.

Ce gentileț!

Altă țară, alte obiceiuri. Aproape de orașul *Clujului* rătăceau zilele acestea doi soldați în haine rupte și desculți. Erau ruși fugți din o tabără de prizonieri din Boemia, și voiau să treacă prin Ardeal în România și de acolo acasă, în Rusia. Fugarii, prinși de jandarmi, au fost aduși la Cluj. Ofițerul, la interogatoriu, li-a declarat cu față foarte serioasă:

— Veți fi amândoi spânzurați!

Rușii, în loc să cadă în genunchi de spaimă și să-și facă cruce, au început să chotească în răs șomotos, și au zis:

— Nu ni-i frică de spânzurat!

— Cum așa?

— 'Păi doar nu sântem în Rusia, — au răspuns cătanele țarului...

A răs atunci și ofițerul și a dat dreptate rușilor.

Cărți și reviste.

Raportul al 52-lea despre gimnaziul superior fundational din Năsăud pentru anul școlar 1914-1915. Publicat de *Ioan Gheție*, director. — Cuprinde: Viața privată și socială a poporului grec în lumina epopeelor homerice, de *Vasile Bichigeanu*. Știri despre institut. — Corpul profesoral e compus din 1 director, 16 profesori. La serviciu militar, pe timpul războiului, au fost chemați doi profesori. Elevi la sfârșitul anului: 276, din aceștia greco-orientali 56. Inscrirerile se fac în 1—3 Septembrie n. 1915.

„Cartea de Aur”. Din valoroasa publicațiune a domnului *T. V. Pacășian*, intitulată: *„Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”*, a apărut volumul ultim, al VIII-lea. *P. S. Sa*, Episcopul Caransebeșului, *Dr. Miron E. Cristea*, și-a exprimat astfel părerea asupra acestei publicațiuni: «E o lucrare monumentală, care va fi mereu consultată în veacurile viitoare de nepoții, cari vor căuta trecutul părinților și al strămoșilor. Vor sorbi din ea, ca din un izvor curat, curaj și răbdare în luptele ce ne vor mai fi rezervate până la deplina mântuire națională a poporului român, menit să mai joace un mare rol, atât cultural, cât și politic, în ostul Europei. *E munca stăruitoare de albină harnică depusă în aceasta lucrare*... În acest ultim volum al *„Cărții de Aur”* e tratată epoca dintre anii 1896—1910 și se cuprind în el vorbirile deputaților români rostite în dieta țării și discursurile Arhierilor noștri, rostite în casa magnaților. *Volumul a fost censurat și cuprinsul seu e nedificultat*. Prețul 12 coroane exemplarul broșat și 14 coroane exemplarul legat în pânză. Toate volumele (I—VIII) se pot comanda pentru prețul de 84 coroane exemplare broșate și 100 coroane exemplare legate. A se adresa autorului în Sibiu (*Nagy-szeben*).

Concurs.

Pentru liferare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc, și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela seminarul arhidiecezan teologic pedagogic greco-ortodox român „Andreian” din Sibiu în anul școlar 1915/16.

Doritorii de a reflecta la careva din acestea pozitii să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor, în persoană la subsemnatul, până în 18/31 August inclusive, unde vor fi mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului cum și eventual alte informații. Ofertele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și culiră.

Sibiu, la 20 Iulie v. 1915.

Aurel Popoviciu
econ., prof. sem.

(121) 1—3

Nr. 512/1915 prot. (120) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățator la școala confesională ort. rom. din Ruja, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela comuna bis. din repartiție 540 cor. 40 fil.
 2. Aruncul după dare de 5% 49 cor. 60 fil.
 3. Ajutor dela stat 540 cor.
 4. Lemne de foc 5□ computați 60 cor., pe care învățatorul pe spesele sale să le facă și aducă din pădurea comunală.
 5. Cărtir în natură constător din 2 odăi, bucatărie, cămară, pivniță și pod.
 6. Grădină 1/4 jug.
- Toată leafa să plătește lunar anticipativ.
- Dela învățatorul ales și întărit se cere:

1. Să instrueze copiii de școală dela 6—12 și dela 13—15 ani în sensul normelor și legilor în vigoare.

2. Să dea ajutor cantorului la Utrenie și să cânte cu elevii la sf. liturghie și la Vечernie în Dumineci și sărbători în biserică.

3. Să țină în serile de iarnă de 2 ori pe săptămână școală cu adulți din cetit și cântări bisericești și populare.

4. Grădina școlii de pomărit să o lucre instruid elevii.

Doritorii de a ocupa acest post să înainteze rugăriile ajustate cu documentele necesare la Oficiul protopopesc al Agnitei în termenul sus indicat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a dovedi dexteritatea în cântare eventual și în cuvântare.

Dintre concurenți vor fi preferați cei ce au și pregătire teologică, având aceștia prospecte a-i urma actualului paroh bătrân și morbos în funcțiune.

Agnita, 17 Iulie 1915.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 399/1915. (107) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan parohial, cu drept de succesiune, ce s'a sistemizat de lângă veteranul paroh Vasile Oșan din Murăș-Sâniacob, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

- a) Jumătate din venitele porțiunii canonică fasonate în coala B.
- b) Toate venitele stolare, din bir și zile de lucru.
- c) Cărtir în natură și ajutorul de capelan dela stat.

Reflecții cari vor avea să îndeplinească toate sfacerile parohiale își vor așterne petițiile concursuale instruite în ordine în termen deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și se vor prezenta în parche spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, la 25 Iunie 1915.

Oficiu protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Iovian Murășan
protopresb.

Primesc băeți

de 8—10 ani din familie bună în cvartir cu vipt pe semestrul școlar 1915/1916.

A se adresa la: Perhaița, Besztercze.

(115) 1—2

Atelierul tehnic pentru dinți

Strada Măcelarilor Nr. 30

a lui

E. Dieker

(119) iarăși s'a deschis. 1—2

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efreim; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărtășirea cu s. cuminecătură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminecătură; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preșintei Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea Iualt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În aceasta ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seară și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezești Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfintei cuminecături. Rugăciunile după sfânta cuminecătură. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune diu toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos. Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preșintei de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preșintei Născătoarei de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocașuni. Culegere de rugăciuni la felurite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Păscălia până la anul 1960 cu esplicare.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu **1 cor. 60 fil.** Revanzătorilor li se dă **25%** rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu prețul de **1 cor. 80 fil.**

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

- I.**
- Adormirea Maicei Domnului
 - Bunavestire
 - Nașterea Domnului Iisus Christos
 - Fuga la Egipt
 - Iisus în biserică de 12 ani
 - La nunta din Cana
 - Iisus pe mare
 - Învieria lui Lazar
 - Schimbarea la față
 - Răstignirea lui Iisus Christos
 - Punerea în mormânt
 - Învieria Domnului
 - Înălțarea — Floriile
 - Tăierea împrejur
 - Nașterea Maicei Domnului
 - Pogorârea Duhului sfânt
 - Nașterea sfântului Ioan Botezătoru
 - Grigorie, Vasilie și Ioan
 - Adormirea sfintei Ane
 - Aflarea capului sf. Ioan Botezătoru

- II.**
- Iisus pe Cruce
 - Înălțarea sfintei cruci
 - Ilie prorocul în carul de foc
 - Tăierea capului sfântului Ioan
 - P. Grigorie teologul
 - Sf. Vasilie

- III.**
- Botezul Domnului
 - Constantin și Elena
 - Sfântul Dumtru călare
 - Sfântul George
 - Maica Domnului
 - Petru și Pavel
 - Arhanghelii Mihail și Gavriil
 - P. Ioan Gură de aur
 - PP. Ioachim și Ana

- IV.**
- Arhanghelul Mihail
 - „ Gavriil
 - Apostol ori-care
 - Domnul Christos
 - Iisus în muntele Maslinilor
 - Sfântul Dumtru
 - Sfântul George
 - Ilie Prorocul
 - Ioan în pustie
 - Sfântul Nicolae
 - „ Simeon
 - „ Andreiu
 - Evangelistul Ioan
 - „ Luca
 - „ Marcu
 - „ Mateiu
 - Prorocul Zaharia
 - Apostolul Iacob
 - „ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—	cor. foarte fine
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	„ fine.
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12.60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișicare fel de materii și de orișicare culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile